

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Explicări.

Sibiu, 15 Aprilie n.

Discuția generală asupra proiectului școlar de lege a fost încheiată în ședința de Sâmbătă a dietei. Vor mai vorbi astăzi raportorul și propunătorii de moțiuni, apoi va urma votarea și discuția pe articole.

În discuția generală a vorbit și domnul ministru al instrucției publice, contele Apponyi, în ședința de Vineri a dietei, cu care ocaziune a rostit o vorbire mai lungă și de un efect covârșitor asupra majorității parlamentare. Domnul ministru a avut o zi bună, în care a putut de nou să-și arete în deplină frumusețe darul oratoriei.

Ce ne interesează pe noi sunt unele declarațiuni făcute din partea domnului ministru, unele *explicări* date cu privire la dispozițiunile gravaminoase pentru confesiuni, trecute în proiectul său de lege, *explicări* făcute, credem noi, în scopul ca să liniștească confesiunile.

A spus dl ministru, că din principiile fundamentale ale proiectului nu e dispus să jertfească nimica, dar e gata să accepte la discuția pe articole astfel de modificări, cari precizează mai bine lucrurile, pentru a nu li se da mai târziu altă interpretare.

A arătat apoi, că dispoziția referitoare la propunerea limbii maghiare în școlile confesionale nemaghiare nu e nouă, ci ea se cuprinde deja într-o ordinațiune din anul 1902 a ministrului de culte și instrucțiune publică. În proiect nu e trecut cu nimica mai mult decât se află în această ordinațiune.

Obiecționarea făcută din partea deputaților naționaliști, că învățarea unei limbi străine în școlile populare e în detrimentul instrucției generale, dl ministru a răsturnat-o cu exemple din Elveția, unde propunerea se face în școlile

poporale în mai multe limbi, și cu bun succes.

Cu privire la temerea exprimată, că acolo unde statul dă întregire de salariu, mai multe obiecte de învățământ vor trebui să fie propuse în limba maghiară, ministrul declară, că o astfel de dispoziție *nu se cuprinde în proiect*. Se spune numai, că după planul de învățământ al ministrului și după manualele incuviințate de el au să fie propuse unele obiecte.

Iar ce privește ingerința ministrului în afacerile școlare ale confesiunilor, ea a existat și mai înainte, pe baza legii dela 1893, însă poate să o spună, că în cei patru sprezece ani de când există această lege, nici unul din ministrii dela resortul său nu s'a amestecat în afacerile școlare de capul său, ci totdeauna în bună înțelegere cu respectiva confesiune. N'a abusat nici unul de dreptul ce-l are. Așa va fi și în viitor.

Procedura disciplinară în contra învățătorilor, cari se fac vinovați de vre-unul din delicturile înșirate în proiect, ministrul o va pune la cale numai atunci, când respectiva autoritate bisericească nu ar voi să o efectuească. Prin urmare, autonomia bisericilor, cari au autonomie, nu e știrbită întru nimica.

Acestea sunt *explicările* mai esențiale, date dietei în ședința de Vineri din partea dnului ministru Apponyi, cu privire la nedumeririle și gravaminele ridicate în contra proiectului său de lege.

Avem de observat numai următoarele. Credem, că dl ministru așa își înțelege proiectul de lege și așa îl va executa. Cine garantează însă, că oarecareva dintre urmașii dsale nu îl va înțelege, nu îl va interpreta și nu-l va executa altcum? *Aici* e de căutat temerea noastră. În executarea legii acesteia prin alții, nu prin actualul domn ministru. Pentru că în privința aceasta avem un trist

cas de precedență. Și *Deák Ferencz* a spus în dietă la anul 1868, că vrea să dea naționalităților nemaghiare o astfel de lege cu privire la drepturile lor de limbă, pe care să nu o poată răstălmăci nime. Și n'au trecut dela promisiunea aceasta nici șapte ani și legea a fost răstălmăcită și pusă întreagă la dosar. Am dori deci să n'o mai pățim așa, și de aceea rugăm pe dl ministru și dieta, să facă în lege, la discuția pe articole, modificările, cari pot să ne liniștească, nu numai pentru acuma, ci mai ales *pentru viitor*.

Discuția parlamentară asupra legii școlare.

Luni, săptămâna trecută, s'a ținut a patra ședință, în care dieta țării s'a ocupat cu proiectul de lege al dlui ministru Apponyi despre îmbunătățirea salarelor învățătoarești la școlile comunale și confesionale.

A fost aproape întreagă a deputatului român *Dr. Alexandru Vaida Voevod*, care a rostit o vorbire de trei ore în contra proiectului de lege. A vorbit bine și frumos, spunând ministrului, că a venit în fața dietei cu proiectul acesta numai pentru ca să abată atențiunea țării și a opiniei publice maghiare dela cele ce se petrec la Viena, unde nu se va putea lega pactul cu Austria așa cum vrea guvernul unguresc, ci se va lega probabil așa cum vreau cei din Austria.

Dela acest proiect hermafrodit nu așteaptă nici un rezultat, pentru că în școală limbi nu se pot învăța. Băeți mari învață în licee nemțește, latinește, grecește, și tot nu știu să vorbească aceste limbi când ies din școală. Ia în analizare singuraticii paragrafi ai proiectului de lege, și spune, că agitația e mare în țară. Sunt agitate naționalitățile și confesiunile. Se provoacă la Mocsáry Lajos, și crede, că va veni timpul când vor trăi bine naționalitățile nemaghiare cu Ungurii. Ca dovadă, că unde se ajunge cu forțarea maghiarizării, cetește o poezie a Ungurului

Györfy József, și apoi răspunsul unui student român, care a învățat ungurește și făcă chiar și poezii.

Au fost poeziile, pentru cari s'a născut în ședințele următoare, de Marți și Mercuri, furtuna cea mare în dietă, despre care am vorbit în numărul trecut. A fost lucrul, pe care dl *Vaida* nu trebuia să-l facă, în interesul cauzei pe care o apără în parlament, în interesul său propriu, — pentru că acum a devenit cel puțin pe o vreme oarecare imposibil în dietă, — dar și în interesul bunei cuviințe. Ai noștri n'au să folosească armele pe cari le folosesc unii nesocotiți din majoritate, n'au să inzulte pe nime, ci au să capaciteze și să convingă cu armele adevărului și ale dreptății. De aceea am *reprobat* aceea ce a făcut dl *Vaida* în ședința aceasta.

După deputatul *Vaida* a mai vorbit în ședința de Luni deputatul slovec *Skecsák*, asemenea în contra proiectului de lege. Se plânge, că nu se execută legea de naționalități. Administrația în loc s'o execute, comite abuzuri, cari deșteaptă la conștiința națională poporul. N'are nimica în contra limbii maghiare. Dar să nu fie forțat. Sistemul de învățământ ar trebui să fie reformat în prima linie. Cu toate acestea, ar primi legea, dacă s'ar trece în ea următorul paragraf: „Nu se va privi ca acțiune contrară statului, dacă învățătorul va vota la alegeri pentru candidatul național“. (Zgomot. Nu se poate.) Fiindcă nu se poate, nu primește proiectul de lege. Înaintea moțiune, lucru pe care l'a făcut și deputatul *Vaida*. La orele 3 și un sfert ședința se ridică.

În ședința de Marți oratorul zilei a fost iarăși un Român, dl deputat *Dr. St. C. Pop*. A vorbit ședința întreagă, cu verva obicinuită și cu logica de fier, care trebuie să convingă pe cel ce vrea să fie convins. A fost ascultat cu destulă atențiune, însă de un număr foarte restrâns de deputați. Lucruri serioase și adevăruri nu voesc să audă părinții patriei noastre.

După discursul deputatului *Dr. St. C. Pop* a urmat furtuna din dietă. Președintele *Justh* comunică dietei, că în ziarul dietei s'au vârat și niște poezii cetite de

FOIȘOARĂ.

Ziua de porunci.

Schițe pentru monografia comunelor Aciliu, Mag și Săcel.

Comitatul Albei-de-jos doar ca nici un altul de pe rotogolul Ungariei are o formă, ca și care mai ciudată nu se poate închipui. Să duci un englez, ori un francez, ori un german din Berlin și să-i spui, că dela Ocna-Sibiului până la Roșia-montană, dela Loamnăș până la Vințul-de-jos, dela Săcel de lângă Săliște până dincolo de Uioara și până sus la Mogoș și la Rimet—Ponor în apropiere de Offenbaia se întinde acest județ, ar crede că atare împărțire pocită, atare non sens geografic este absolut cu neputință. Și totuși este așa — și nu vrea să fie altcum, căci reasoane de stat mai înalte, „ideia“ de stat cere ca să fie acest județ împărțit așa cum e — și centrul județului nu s'ar putea altcum, trebuie să fie „*Aidul*“.

Și cum pocită este întreagă împărțirea județului, așa de prost și de ciudat sunt împărțite preturile, reședințele solgăbirăilor.

Mă voi ocupa în enarșia mea de pretura Sângătinului, care acum își are reședința în Ocna-Sibiului.

Înainte de vreme, solgăbirăul cercului Sângătin locuia în satul unde își avea proprietatea. În Vingard, în Păuca, în Drășov, în Sângătin. Subprefectul comitatului Albei-de-jos a cumpărat prin anii 1870 o moșiță în Cunța și având pe moșie și niște căsuțe slabe, cari ar fi trebuit să stee pustii, a aflat de bine să așeze pretura Sângătinului în Cunța și acolo a stat până anul trecut.

La pretura aceasta cu centrul în Cunța a aparținut până la anul 1876 și comunele Aciliu, Mag și Săcel, cari au format atunci un notariat.

În vara anului 1875 eram acasă pe ferii în comuna mea natală Aciliu și fiind notarul cercului împedecat a merge la „ziua de porunci“ în Cunța, m'a însărcinat pe mine să-l substituim.

Am plecat cu primarii de atunci Rășpop din Săcel, A. Moga din Mag și Toma Stroia din Aciliu la ziua de porunci la Cunța.

Ajunserăm binișor de dimineată cătră 7 ore și ne-am făcut cei dintâi intrarea în curtea boerească a solgăbirăului.

Rând pe rând au venit și primarii din Cut, Spring, Vingard și din celelalte sate.

Unul scotea din desagi un miel frumos ori doi, altul niște curce, al treilea un purcel, al patrulea o găleată de grâu ales pe masă, altul poame frumoase, nici unul nu venise la curtea Măriei Sale cu mâna goală, așa erau obiceiurile țerii atunci și să spune, că în Biharia s'ar fi stricat numai acum.

Eu am băgat de seamă celece să petrec și nu-mi puteam da seamă cum noi cei dinspre Seășunime am cutezat să venim fără plocioane și mă așteptam la știe Dzeu ce muștrări aspre, dar în urmă eram în așteptare să vedem *minunea* minunilor „ziua de porunci“, despre care auzisem multe povești dela fiertat tatăl meu, care încă fusese vre-o 10 ani la cârna satului.

La 9 ore stăteau toți notarii cu mine, împreună la o masă de scris — și la altă masă toți primarii îmbrăcați în haine de sărbătoare, încinși cu niște șerpare late și încălțați cu călțunii noi de nouți — în așteptarea stăpânului.

Pe vremea aceea solgăbirăul era mare domn. La trăsură avea 4 cai, pe bock

lângă vizitiu un gornic și înfătoșarea lui în sat nu era lucru de glumă.

Imi aduc aminte, că în ziua când sosia la Aciliu îi eșiau jurații înainte până la dealul Apoldului-mare și veneau în jurul trăsuri, ca să nu cumva să i-se primejduască scumpa viață și să-i bage pe toți în temnițele Aidului.

Așa era atunci și mulțămita Dlui, că frica ce intrase în oasele urmașilor, azi s'a șters cu desăvârșire.

Teleky, solgăbirăul dela 1875 însă nu era tipul groazei, cum fusese vestitul *Apáthy* care sosind în comună porunea să-i aducă feciorii cari au cântat noaptea, cari sau certat la birt, cari au stricat șezătoarea ori au furat vre-o găină și fără milă le trăgea câte 25 de bețe.

Din contra *Teleky* era om cu oarecare cultură mai modernă și avea mare simț de dreptate — și aceasta o a dovedit atunci, când împreună cu fruntașii comunelor Aciliu, Mag și Săcel a lucrat, ca aceste comune să treacă la comitatul Sibiului.

Acesta e motivul, care mă îndeamnă să scriu aceste rânduri, care au însemnătatea lor în ► pentru aceste comune, —

Vaida în ședința premergătoare, poezii inzultătoare pentru neamul maghiar. Stenografii iau spus, că Vaida le-a dat biroului stenografic după ședință, (ceea ce de altfel a fost us și până acum) ca să le treacă în vorbirea sa. Inzultele din poezie sunt inqualificabile și fac să-ți se urce sângele în cap. A dispus, ca poeziile să nu se publice, decât numai cele cetite. Cât pentru Vaida propune, ca dieta să-și exprime indignarea și să desaprobe procedura lui Vaida. Întâi însă Vaida să fie somat, ca în ziua următoare la orele 10 să se aperse, dacă poate. Comisiunea de cenzurare apoi să fie îndrumată să publice alt buletin parlamentar, cu omiterea poeziilor inzultătoare.

Sub întregul decurs al vorbirii preșidentului, sburau prin aer cele mai necuviincioase vorbe la adresa lui Vaida, care nu era de față, și la adresa celorlalți deputați naționaliști.

Vorbește acum Ugron Gábor și zice, că cel ce inzultă neamul unguresc, nu mai e vrednic să rămână sub scutul imunității. Își exprimă indignarea față de acel laș și miserabil.

Deputatul Dr. St. C. Pop roagă dicta să nu judece înainte de a asculta pe Vaida, iar Dr. Iuliu Maniu respinge cu indignare insultele lui Ugron aduse deputaților naționaliști, fără a fi fost chemat la ordine. Nu e lucru bărbătesc a insulta pe nedrept. Spune, că Vaida a fost aici, pentru a răspunde dacă va fi sulevată chestia, dar a faceri familiare urgente l-au silit să plece. Va veni mâine și se va justifica.

Primindu-se propunerea preșidentului, desbaterea chestiei se amână pe ziua următoare.

Ședința de Mercuri. Gălăgioșii au venit în număr, ca la comandă. Și nu erau somnuroși, — scrie o gazetă străină, — semnul că nu au cheuit în noaptea premergătoare, ca se poată fi la post. Veniseră vre-o două sute de deputați ca să se năpustească cu insulte asupra unui singur om, care ședea liniștit la locul său, — părăsit în aceste momente critice până și de tovarășii săi de luptă, — cum bine observă ziarul „Népszava”.

După autenticarea procesului verbal, președintele dă cuvântul dlui Vaida. Acesta se scoală să vorbească. „Trădătorul de patrie să vină mai aproape, să-l auzim!” Strigau unii. Dnul Vaida pășește înainte până la rândul prim de scaune. Spune, că poeziile cu pricina le-a cetit pentru a convinge cu ele, unde duce ura artificială de rasă. Nu se identifică cu ele. N'a avut intențiunea se ofenseze națiunea maghiară pe care o cinstește, și dacă dieta crede că s'a comis vătămare, cere scuze și declară că se va supune hotărârii camerei.

Până a vorbit Vaida era un șgomot asurzitor în dietă. După fiecare cuvânt era întrerupt cu „Afară cu el”. „Trădător de patrie”, „Mișel” etc. etc., iar unii se

smulseră din administrația comitatului Albeide-Jos.

Dar să revin deci la „poruncă”.

La intrarea solgăbirăului — primarii și notarii se ridicau ca unul, de pe scaune, se face o liniște mormântală și Maria Sa, după ce petrece cu ochii pe cei prezenți, se așază la masă.

Din bucătărie de sigur i-s'a făcut raport detaiat despre intrate. Cu aerul unui om bizuit în poziția sa, — se așază pe scaun și face semn celor prezenți ca să șadă.

Apoi cu un glas apăsât începe: „Poruncile dela 15 Iuliu” 1875. „In generalia”.

Notarii toți iau peana în mână.

1. Să se lege câinii!...

2. Să se taie spinii hei muscălești.

3. Să se dreagă drumurile varmeghiei, să se ridice hălmușurile și să se curețe șanțurile”.

Duhănitul în satele și pre ulițele, e oprit și pedepsit cu 5 zloți, ori închisoare la casa varmeghiei.

Urmează o pauză — și adunându-și scrisorile de pe un stelagiu învechit începe din nou cu glas tunător:

„In specialibus”.

apropiaseră de el cu intențiunea să-l pămuiască. Vaida stătea liniștit și nemișcat. Președintele întrebă în urmă dieta dacă primește propunerea sa de a se exprima dojană protocolară deputatului Vaida, și dieta primește. Câțiva deputați naționaliști nu s'au sculat, pentruce apoi au fost insultați și ei din partea unora din majoritate. Ba și o încăierare se părea inevitabilă. Atunci președintele suspinde ședința, și aleargă între cei inferbântați pentru a-i liniști.

După redeschiderea se continuă discuția asupra proiectului școlar de lege. Vorbește deputatul Szontach Feencz, entru proiect. Intre acestea 20 de deputați au cerut ședința secretă, pentru a se mai putea ocupa cu chestia Vaida. Se admite. În ședința secretă a vorbit Holló, care spune că e nemulțumit cu scuzele lui Vaida și e pedepsă dictată. Vorbește Farkasházi, și apoi contele Apponyi, care spune, că chestia e tranșată și nu trebuie să se mai revină asupra ei. Dr. Stefan C. Pop cere să se mulțamească camera cu declarația ce o face, că partidul naționaliștilor nu s'a identificat pe deplin cu Vaida. Mai mult să nu ceară dieta. Să decida în acest înțeles.

În ședința publică apoi a vorbit deputatul Simonyi Semadán pentru proiectul contelui Apponyi, iar naționalistul slovac Kol'ar Marton contra, la început cu calmitate și seriozitate convenită, iar în urmă în ton glumeț, făcând și pe contrari să râdă.

Deputatul Dr. Aurel Vlad, care urma la rând, a cerut să-și țină vorbirea în ședința proxima, și i-s'a conces. În urmă a interpelat contele Beth'en István în chestia irredentelor, întrebând guvernul, dacă are cunoștință despre agitațiunile săvârșite de inteligența română și clerul român în direcție irredentistă și despre operațiunile „Ligei”?

Interpeleția se va da ministrului-preșident ca să răspundă. La orele 8 ședința a fost închisă. Joi, dieta n'a ținut ședință, fiind zi de sărbătoare națională ungară.

Vorbirea deputatului V. Goldis

rostită în ședința din 5 Aprilie a dietei ungare.

(Urmare).

Corul episcopilor n'a făcut altceva decât a trecut în memoriul său această cerere a învățătorilor. Am ținut, Onorată Cameră, să le arăt acestea aici, ca să nu rămână în căra noastră, a partidului naționalităților învinuirea, că noi nu am vrea o dotațiune mai bună pentru învățătorii confesionali și că noi am fi dușmanii acestora. Ferit-ai Doamne! Dimpotrivă, noi suntem de credința, că ar trebui schimbată situația deastăzi așa, ca dotațiunea învățătorilor confesionali să fie chiar atâta, cât a învățătorilor de stat. Vom prezintă

Escellő — honvedul Papáza János să rucoluește la managurele pre 8 săptămâni la 1 August dimineața la 8, altcum va fi adus cu jendarmii.

Și așa mai departe, în fiecare sat era un honved dator să meargă la deprindere de arme, un sărac care fusese în spital și n'a plătit, și mărunțuri ridicole, pe cari notarul avea să le scrie în „Cartea de porunci”, și apoi, toate cărțile le subscria pretorele și le înmăna primarilor ori notarilor și lucrul era isprăvit.

O întoarcere cu o bătaie în pinteni — și rând pe rând ne străcurăm toți din odaia scundă și înădușitoare și o luăm spre curte.

Norocul meu, că dimineața am văzut bisericuța cea veche din Cunța, — și în momentele acelea nu-mi puteam da seamă, că peste 30 ani, la 1905, din hărnicia preoților Oprean, Petrașcu și Morariu, o să fiu invitat în Cunța ca delegat al Arhiepiscopului și să sfințesc o biserică nouă, drăguța, curată, care vestește despre simțul de alipire al popoului nostru de acolo către sfânta biserică și despre vrednicia conducătorilor după vremi. — — — (Va urma).

și un proiect de rezoluțiune în acest sens.

O voce (în stânga): Dta l-ai scris!

V. Goldis: Darere, nu l-am scris eu, căci în cazul acesta ar fi fost mai bine scris! (Haritate).

Iar acum dați-mi voie să trec la observările ce se refer la proiectul de lege. Înainte de toate declar că și eu consider acest proiect de foarte important, nu numai pentrucă regulează raporturile de drept și salariile învățătorilor, ci fiindcă e în legătură cu chestiunea învățământului poporal. Eu, cum am declarat în repetite rânduri, consider chestiunea învățământului poporal de cea mai importantă chestiune a țării Pretutindeni în lume numai acele state sunt fericeite, în cari bărbații de stat dau atențiunea cea mai mare chestiunii învățământului poporal; iar că popoarele au ajuns puternice, știu din istorie, e numai rezultatul culturii. Din aceste motive, am studiat proiectul de lege cu cea mai mare temeinicie și-mi iau voie să expun aici în Cameră rezultatele acestui studiu. (S'auzim!)

În chestiuni cari privesc țara întreagă, trebuie să tindem cu toate forțele să nu ne lăsăm influențați de sfaturile patimilor (Aprobări), ci să ascultăm numai de judecata minții serioase. Eu, onorată Cameră, deși cinstesc în mare măsură lumea sentimentelor și țin această lume de o lume sfântă și scumpă, totuși sunt depărțat, că cei cari în chestiuni oștești se lasă a fi mânăți de zbiciul sentimentului, în curând s'au mai târziu au să se căiască amar. Chiar de aceea proiectul în chestiune l-am studiat din acest punct de vedere și recunosc cu toată sinceritatea, că deși mi-a deșteptat multe nedumeriri întemeiate, totuși am aflat în el și unele părți cari mă liniștesc încâtva.

O voce (în stânga): Ce-i aceea?

V. Goldis: Dlui care e curios și mă întreabă, — îi spun, — dar mă tem că pentru D-Sa nu va fi nimic liniștitor. (Haritate. Zgomot. Prez. sună). În proiectul original, așa dară nu în cel prelucrat în comisiuni, am aflat următoarele: (cetește) „Statul nu numai că respectă dreptul și voința susținătorilor de școale, ca factori culturali, — ci e gata de ai ajuta în împlinirea misiunii lor.”

Aceste cuvinte m'au liniștit intrucâtva, văzând că dl ministru nu e aderent al instrucției de stat — esclusive, ci sprijinește și instrucțiunea prin confesiuni. Azi e cuvânt de ordine, la modă, — statificarea desăvârșită a instrucției. Unii o prezintă ca pe o panacee a culturii, ca o medicină, de care toate relele se vor vindeca, — însă dacă analizăm cu critica severă a minții afirmația asta, — nu știu că oare nu se va adevări — contrarul. Principiul acesta nu suportă nici chiar lumina istoriei. Principiul statificării instrucției este nou de tot.

În evul vechiu nu știa nimenea despre o instrucție oficială, — din potrivă, statul n'avea dreptul să se amestece în chestii de educație.

Așa la Greci, așa la Romani. Cu toate acestea, bine știm și admirăm înalta lor cultură.

Se vede deci, că pentruca un popor să ajungă la o cultură mare, nu e neapărat de lipsă, ca statul să-și însușească dreptul exclusiv al instrucției. Și în evul mediu unde a luminat facla civilizației? Unde au fost rădăcinile culturii în evul mediu? În apropierea bisericilor și în mănăstiri. Acolo au fost izvoarele culturii antice, care a fost socială și a culturii medievale, care a fost creștină. Astfel nu se poate susține, nici motiva de ajuns, că astăzi „numai” statul ar avea dreptul de a se îngrijii de instrucție.

Ideea aceasta se răsbolște și cu ideea libertății, pentrucă, la adecă, instrucția este mai înainte de toate datoria și dreptul părinților. Chiar și viața animalelor ne arată acest exemplu. Și la animale părinții își îngrijesc feții până atunci, când aceia își pot câștiga singuri recerințele existenței lor. Cel mai natural drept al părinților este acela, de a exercia o influență asupra creșterii copiilor lor și cine vrea să-și lipsească de acest drept, acela aduce o insultă ideii libertății. Pentru mine

lucrul acesta este foarte clar, și mi-ar plăcea mult, dacă cineva ar pune la cale în alt loc o discuție pro și contra pe tema aceasta. Nu voiesc să țin disertații asupra chestiei, cari dintre mijloacele educației sunt mai eficace; dar la toată întâmplarea sunt de credința, că cine vrea să scoată dreptul educației din sfera drepturilor individuale, acela nu lărgește libertatea, ci o îngustează.

Lucru ciudat, chiar în acea parte s'a accentuat mai cu stăruință cerința, ca învățământul să fie statificat, unde stau cei cari afirmă că stau în servicii democrației. (Zgomot.) Eu, onorată Cameră, nu cunosc nici democrație confesională, fiindcă democrația nu poate fi decât una. Cei cari vreau să le ia părinților dreptul de a avea și ei influența asupra creșterii copiilor lor, nu sunt democrați adevărați, pentrucă în „demos”, în rândul întâi, sunt a se socoti părinții. Acel „demos” însă, care nu aparține familiei, e un demos anarhist. Temelia adevăratului popor trebuie să fie familia. Unde se desfac legăturile familiei, se zdruncină înseși temelile vieții de stat. (Aprobări vii.) Nu sunt prieteni sinceri ai democrației, cei cari cer ca societatea, părinții, confesiunile să fie despuiate de dreptul de a avea și ei influență asupra educației.

Dl raportor a afirmat, că dreptul confesiunilor, mai ales dreptul confesiunilor creștine, de a înființa școli, e un drept, pe care statul l-a cedat confesiunilor. Concepția aceasta e absolut greșită. Dreptul confesiunilor creștine de a educa își are rădăcinile în religia creștină, căci doară Domnul nostru Isus Christos a fost cel dintâi, care a zis: „Mergeți și învățați popoarele,” și tot El a zis: „Lăsați copii să vină la mine!”

Așadar confesiunile nu dela stat au primit dreptul, ca să instrueze. Aceasta nu o recunoaște nici odată nici o confesiune creștină.

Cine ar pretinde să abzică aceste confesiuni de dreptul lor de a instrua, ar provoca o disperată luptă culturală.

On, Cameră! Acest drept al confesiunilor nu numai că se cuprinde în dogmele noastre creștine și în legile noastre, ci e și o cerință a naturii.

Nu e nimenea în Cameră, dar nici afară de cameră nu cred să fie mulți, cari să afirme că nu moralitatea e temelia culturii. Iar fără religiositate nu poate exista o moralitate durabilă, — Am cetit de multe ori despre niște principii contrare, dar ori cât m'am sfortat n'am fost în stare să pricep, că poate fi moral un om fără credință religioasă.

Dacă admitem, că baza oricărei culturi adevărate, — pentrucă sunt și pseudo-culturi, — este moralitatea, — ceea ce trebuie să recunoaștem, — atunci se învederează, că trebuie să încredințăm confesiunilor creșterea copiilor, — care au chemarea de a le da o creștere morală, — nu ca statul, care n'are religie.

E cu drep să afirmăm, că statul modern e fără religie, deoarece el e despărțit de oricare dintre ele. Așa e statul modern.

Așadar, cine vrea să încredințeze statului instrucția copiilor, — vrea să deschidă calea creșterii imorale și anti-religioase. Statul se poate separa de cătră biserică, — pe cum am văzut în Franța. Dar noi, creștini buni, nu putem să aprobăm acest pas.

Nu putem separa însă pe om de biserică și de religia lui, dacă nu vrem ca omul acela să devină un animal sălbatic. Dacă ne întrebăm despre scopul existenței omului pe pământ, — trebuie să o spunem, că e: fericirea omenească.

Iar dacă vrem să aflăm cum se este fericirea asta, — ori cât am umbra, vom ajunge la rezultatul că e: mulțumirea internă.

Eu nu cunosc o putere materială care să promoveze această mulțumire, ca religia, — credința. — Eu cred, prin urmare, că atunci, când va sosi timpul, și prevăd deja din multe semne că acest timp nu e departe, repet, când va sosi timpul ca să se prezinte acesteia Camerei o lege despre statificarea întregului învățământ poporal, vom avea onoarea de a-l vedea

pe dl ministru de instrucțiune în tabăra noastră, (lămurire) înțeleg în tabăra celor cari vreau să li-se redea confesiunilor dreptul de a îngriji ele de educația poporului.

Nici de altminteri nu sunt prietenul omnipotenței statului. Omnipotența statului paralizează forțele sociale, paralizează organizația sănătoasă, care în virtutea legilor firii e chemată să dea impuls, să plămădească viața statului. Evoluție socială sănătoasă, după părerea mea numai acolo e cu putință, unde statul nu se amestecă în desfășurarea evoluției naturale; cei cari fac dimpotrivă, cei cari vor să pună zăgaz curentului, se vor convinge că nu zăgazurile vor fi tari, ci curentul vieții, care va zdrobi zăgazurile.

(Va urma.)

Conferențe învățătoarești.

Convocare.

Cu convocare la ordinul consistorial nr. 441 școl. din 18 Ian. 1907 în calitate de comisar consistorial, prin aceasta convoc conferența învățătorilor din cercul II. protopresbiteratul Agnita, Făgăraș, ce se va ține în zilele 26 și 27 Aprilie st. v. în comuna Calbor, protop. Făgăraș.

La această conferență sunt invitați cu tot respectul pe lângă domni învățători și d. învățătoare, toți domni preoți din tractele Agnita și Făgăraș, ca directori locali, precum și toți binevoitorii școlilor noastre.

În 26 Aprilie st. v. la orele 8 dimineața va fi serviciu divin împreună cu chemarea Duhului Sfânt, la care rog pe toți domni preoți și învățători să bineviciasă a participa.

Programul statorit, pentru anul acesta — în ședința III. p. 5 din 7/20 Aprilie este următorul:

1. Tractarea cuvântului „mama“ din noul abcd. de Dr. P. Span, cu despărțământul I.; prelegător Ioșif Ludu din Luța, Nicolae Bărbat din Șercăița, recensent Chirion Adămoș din Sămbăta-super.

2. Pentru anul al II-lea de școală ca temă practică: „Descrierea intuitivă a cărții“, prelegători Mateiu Chișdeia din Berivoi mici, Emanuil Turou din (Neustat), recensent Ioan Hașu din Breaza.

3. Pentru anul al III-lea de școală: „Desvoltarea verbului; prelegător Simion Dragoman din Tichindeal, Nicolae Suman din Ghizasa, recensent Ioan Dragoman din Ilimbav.

4. Pentru anul IV. și V. ca lecțiune practică tractarea poeziei: „Toporul și pădurea“ memorisare și aflarea conținutului, prelegători Galacteon Bica din Sămbăta-super, răsăriteană și Ioan Cocan din Mândra, recensent Ioan Berescu din Făgăraș.

5. Alegerea manualelor din limba română, Moise Bărsan din Beclean, recensent Irimie Varga din Cincșor.

6. Învățăm nu pentru școală, ci pentru viață; disertațiune de Felon Flucșu din Șinca-nouă, recensent Visarion Bica din Voivodenii-mari.

7. Ordinea și curățenia în școală și afară de școală, disertațiune de Emanuil Mandocșea din Cincul-mare, recensent Zaharie Muntean din Merghindeal.

8. Neajunsurile și năcazurile învățătorului, disertațiune de Ioan Maniș Popa din Comana-inf., recensent Ilariu Comșa din Mândra.

9. Tema designată din partea Preavenier. Consistor; experiențele câștigate asupra noului plan de învățământ introdus în școlile populare prin concludul congresual nr. 98 din 1903.

10. Eventuale teme, cari se vor anunța la deschiderea conferenței. Sibiu, 28 Martie 1907.

Dr. Aurel Crăciunescu
comisar consistorial.

Convocare.

Conform ord. Ven. Conzistor alhid. din 18 Febr. a. c. Nr. 441 Școl., convoc învățătorii din cercul IX, (protopresbiteratul Zarand) la conferința, ce se va ține în Brad (în sala clasei I gimnaziale) la 26 și 27 Aprilie a. c. st. v.

Program:

I.

Prelegeri practice.

1. Dragoș Vodă, de Ioan Bărna (anul al V-lea).
2. Mateiu Corvinul, de Romul Jurca (anul al V-lea).
3. Cărțile funduare, de Petru Slugan (anul al VI-lea).
4. Numerii 1—10 în limba maghiară, de Petru Giurgiu (anul I).

II.

Disertațiuni.

1. Cari mituri, legende și narațiuni istorice sunt potrivite de cetit pentru a desvolta în școlari simțul istoric? de P. Mateș.

2. Cari sunt punctele cele mai coraspunzătoare pe seama școlilor noastre populare, pentru învățarea istoriei? de P. Lozor.

4. Ce și cum trebuie să se predeie din istoria patriei în anii V și VI de școală? Indigitări, de M. Stoia.

III.

Experiențele câștigate asupra noului plan de învățământ, introdus în școlile populare prin concludul congresual Nr. 98 din 1903, — asupra cărora se vor pronunța toți învățătorii.

În înțelesul concludului conferenței premergătoare, fiecare învățător să se pregătească din prelegerile practice astfel, ca să poată prelege. Prelegătorii anumiți să predeie prelegerile scrise subscrizului înainte de conferență cu 7 zile, ca să le poată revida dimpreună cu comisia permanentă.

Înainte de conferență se va ține serviciu divin împreună cu chemarea Sf. Duh în biserica gr. or. din loc, la care se invită toți membrii, asemenea se invită a participa la conferențe toți, cari se interesează de mersul învățământului.

Brad, 30 Martie 1907.

Dr. Pavel Opriga
comisar consistorial.

Convocare.

În virtutea cerculariului consistorial din 18 Februarie 1907, Nr. 441 școl., convoc prin aceasta conrerența învățătorilor din cercul III., format din învățătorii dela școlile noastre din protopopiatul Avrig și Sibiu, pe ziua de 26 Mai a. c. st. v. și pe cele următoare în comuna Porcești.

Conferenței va premerge celebrarea sf. Liturghii cu chemarea Duhului sf., care se va ține dimineața la orele 7 în biserica din Porcești, și la care au să participe toți membrii conferenței.

Programa lucrărilor:

1. Cari sunt mijloacele educațiunii, și cum s'ar putea aplica acelea cu succes în școala populară. — Tema o va lucra în scris învățătorul Dumitru Popovici din Sada și Dumitru Căndea din Serata. Recenziuni în scris vor face învățătorii Aurel Barbu din Talmăcel și Ioan Mateș din Glâmboaca.

2. Higiena în școala populară, de Toma Mănăra inv. în Sacădate.

3. Recenziune asupra manualelor de limba maghiară de Candid Popa inv. în Sibiu.

4. Experiențele câștigate asupra noului plan de învățământ, introdus în școlile populare prin concludul congresual din 1903 Nr. 98. Tema designată de către Preavenieratul Conzistor arhidiecezan. Lucrarea o va face corpul învățătoresc din Rășinariu.

5. Lecțiune practică din aritmetică cu clasa II.

6. Lecțiune practică din limba română cu clasa III.

7. Lecțiune practică din geografie cu clasele V și VI.

Lecțiunile practice le vor lucra în scris și le vor predă învățătorii din Porcești. — Este de dorit, ca la conferențe să participe preoții din comunele acestui cerc, în calitate de directori școlari locali.

Sibiu, 5 Aprilie, 1907.

Mateiu Voileanu
comisar consistorial.

Convocare.

În senzul rezoluției consistoriale Nr. 441 Școl. convoz pe zilele 26 și 27 Aprilie st. v. a. c. la conferența învățătoarească din Dobra pe toți învățătorii noștri din protopopiatele Devei, Dobrei și Iliei.

Deschiderea conferenței va fi precedată de serviciu divin obicinuit și eventual de o predică despre importanța școlii române.

Vor urma apoi lucrările conferenței, pe cari îmi iau voie a le statori în următoarele puncte:

1. Cuvântul de deschidere al comisariatului consistorial.

2. „Metodica istoriei în școala populară“ disertație, pe care o încredințez spre elaborare dlor învățătorii Petru Hadan din Rădulești și Laurian Fleșeriu din Câmpuri Sârdoc; iar recenziunea acestor lucrări să o facă dl învățător Ioan Suciu din Teiu.

3. Lecția practică din limba română: „Moartea lui Decebal“ poezie de I. Nenițescu va fi predată de dl inv. — dir. Toma Roșiu din Dobra.

Lecția practică din Limba maghiară:

„A lavaz“ o va pregăti dl inv. Ioan Micăuș din Dobra și dna învățătoare Aurora Șușaga din Lăpușnic.

5. Lecția practică din Istoria bisericească „Despre Sava Brancovici“ o va pregăti inv. Petru Iacicău din Brizno iar pe cea ziua asupra ei va scrie dl Toma Niamț diu Roșcani.

6. Asupra temei date de Ven. Conzistor: „Experiențele câștigate cu noul plan de învățământ“ din 1903, fiecare învățător are să-și prezinte observațiile în scris imediat după deschiderea conferinței, când răspunde la apelul nominal.

Sibiu, la 30 Martie 1907.

Dr. I. Lupas
comisar consistorial.

NOUȚĂȚI.

Pentru gimnaziul român gr. or. din Brad au mai intrat următoarele dăruii marimonioase: Dl E. Nisca, primcontabil, a administrat venitul curat rezultat dela petrecrea cu bufet, pe care au aranjat-o matroanele române din Năsăud, în suma de cor. 820. „Sebeșana“, cassă de păstrare în Caransebeș cor. 200.

„Șercăiana“, institut de credit, Șercăia cor. 200. „Cassa de păstrare“ în Săliște, din oferta de cor. 500, cor. 100. „Selăgiana“, institut de credit, Jibou cor. 50. „Aurora“, institut de credit, Năsăud cor. 200. D-na Maria Penciu n. Popea, întru amintirea fericitului său soț Nicolae Penciu, jude de tribunal în pens., din Hațeg cor. 100. „Steauna“, institut de credit, Petrovoselo cor. 200. Minodora Radivoieviciu și Dr. Iosif Porcolab din Bozovici, în loc de anunțuri de fidanțare cor. 20. Adam Bodea, plugar, Luncoiu cor. 20. Nicolau Florescu și soția din Ighiu cor. 55/90. Petru Giurgiu, învățător în Bulzești coroane 100. Direcț. gimnazială.

Pentru catedrală. La fondul catedralei din Sibiu a intrat suma de 71 cor. 50 fil, adunată dela următorii ereditari din comuna Cărpiniș, protopresbiteratul Abrudului: Dela Grigorie Sima, paroh 25 cor., dela biserică 35 cor., dela Ioan Sârbu, primar 5 cor., Teodor Sârbu, Petru Balea, Moise Șoit și Iosif Bartoc câte 2 coroane, Ștefan Cenușa, Ioan Pripon, Dănilă Galdau, Ioan Pavău, Sofia Pavău, Corneliu Manovicu, câte 1 cor., dela alții sume mai mici.

Maiestatea Sa Monarhul a adresat regelui Carol o telegramă de felicitare pentru măsurile energice și înțelepte, prin cari guvernul român a știut să înăbușe periculoasele răscoale țărănești. Cu deosebire are cuvinte de laudă pentru purtarea curagioasă a trupelor române. Regele Carol a răspuns, mulțămind împăratului și regelui Francisc Iosif pentru semnele de amiciție arătate și termină cu afirmatia că rănilor materiale și morale cauzate prin răscoală vor fi încurând vindecate.

† Ferenczy István, directorul gimnaziului de stat din Sibiu, a decedat Vineri sara, în etate de 56 ani. A stat în fruntea gimnaziului, ca director, 30 de ani, și a dovedit totdeauna față de elevii români, în majoritate la acest institut de învățământ, o bunăvoință părintească, și mult simț de dreptate. Moartea sa va și provoca regrete adâni, la cei ce au fost elevi ai gimnaziului de stat din Sibiu. În mormântarea i s'a făcut eri, Duminecă, la orele 4. Ojihnescă în pace!

Dela „Academia Română“. Vineri la orele 2 „Academia Română“ a ținut ședință festivă. Și-a ținut dl L. Mrazec discursul de recepțiune. A vorbit despre formarea zăcămintelor de petrol în România. La răspuns academicianul A. Sa ligny.

Bătrânul Hajdu bolnav. Aflăm cu multă părere de rău, că bătrânul academician român, dl B. P. Hajdu, se află bolnav în pat. Partea dreaptă a corpului i-a fost atinsă de paralizie.

Abecedariul dlui Dr. P. Span. Revista din Arad „Biserica și Școala“ publică o frumoasă recenziune, făcută de profesorul Dr. Petru Pipos „Noul Abecedar“ al dlui Dr. Petru Span. Recenzentul îl află întocmit după cele mai nouă principii psihologice-didactice, și îl recomandă spre aprobare conzistoriului eparhial arădan.

Distincție. Dl Demetriu Comșa, profesor scriinarial în Sibiu, a fost decorat de către M. Sa Regele Carol, cu „Medalia jubilară Carol I“.

Catastrofa. Trenul accelerat, care mergea Vineri dela Orșova la Budapesta, a deraiat la o stație lângă Seghedin (Kiskundorozsma) în urma schimbului greșit, și vagoanele restaurantului și cele de durmit s'au sdrobotit de tot. Dintre pasageri 4 au rămas morți pe loc, și 24 sunt greu răniți. Intre cei morți sunt doi bătrâni din România (bărbatul și femeia) cari au fost scoși de sub ruine încă cu gazetele în mână, pe cari le ceteau în momentul groazniciei catastrofe.

Donă legi nouă. Ministrul de agricultură a pus pe masa dietei două proiecte de lege, și anume, unul despre stabilirea raportului între stăpâni și slugi, și altul despre casele de locuit ale muncitorilor.

Dela expoziția din București Trei ursoaice din secțiunea zoologică a expoziției din București au făcut pui. Domnul Dr. Istrati, comisarul general al expoziției a cerut dela guvern bani ca să le facă cuști separate micilor ursuleți.

O glumă cu urmări funeste. Medicul din Strassburg, Dreifuss s'a distrăgat în grădina sa pușcând vrăbii. Nevasta unui amic al lui îl privea din fereastră, atunci Dreifuss, în glumă îndreptă pușca spre fereastra în care se afla nevasta amicului său. Pușca se slobozi și nefericita femeie fu lovită în inimă. Cu un strigăt puternic căzu moartă la pământ. Dreifuss s'a predat singur poliției.

Mulțămită. Parohul nostru Crucian Mărginean, exprimă mulțămită pe calea aceasta dlui Ioan Stan Herța, arândatorul moșiei fondului Șuluțan, precum și dlui Oprea Popa, arândatorul fondului Basilitan ambii în Cenade, pentru cărțile și manualele de învățământ, cumpărate pe seama elevilor săraci dela școala gr. ort. română din Cenade.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor rom. din Sibiu“ au mai dărui Elena Chirilă, în memoria tatălui său răposat Pavel Chirilă, ec. (Sibiu) 1 cor.; Ioan Galea, propr. (Porcești) 50 bani; Vasile Macrea, red. (respunz. al Lupei“ (Budapesta), 20 bani; Floarea Crucică, măestru croitor, 20 bani, și Vic. Tordășianu, prezident, 10 bani.

Servitoare — deputat. Intre cele 19 femei, cari au ajuns să fie membri ai parlamentului din Finlanda, se află și una care mai înainte era simplă — servitoare. O Marie oarecare, ajunsă acum să fie Maria-Sa. Onoare ei, dacă se bucură de o încredere atât de mare la — tovarășe.

Surparea unui munte. Din Haltberg se telegrafiază, că în urma surpării unui munte, s'a oprit comunicația trenurilor între Rohrbach-Voran și Dechantskirchen.

Curs de filologie română la Petersburg. Profesorul Iazimirski, un slavist cu renume, a deschis la universitatea din Petersburg un curs de filologie română. La acest curs va preda filologia română, arătând și legăturile ce există între limbile română, germană, latină, sanscrită și slavă nouă. Paralel cu acest curs dl Iazimirski a mai deschis și altul asupra diplomaticeii indoslave în legătură cu diplomatia română.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Pătruși de adevărată iubire creștinească pentru sfânta biserică și legea noastră strămoșească, evlavioșii creștini mai jos însemnați din Ociliș-mic (tractul Lupșu) au dărui pe seama bisericeii noastre următoarele daruri: Vasile Nistor și soția lui Maria împreună cu văduva Ana Micălea au dărui un rând de vestminte preoțești întreg în preț de 100 cor. Vasile Moldovan și soția Maria au dărui un apostol cu litere străbune în preț de 12 cor. 50 fileri. Susana Hivem din Cacova au dărui un molitvelnic cu litere străbune în preț de 13 cor. 30 fileri. Susana Cosma au dărui 2 icoane în preț de 8 cor. Mai mulți creștini au dărui suma de 56 cor., din care s'au cumpărat: O cădelniță în preț de 16 cor. Un patrefic în preț de 8 cor. Smirna, tămăie și mir în preț de 7 cor. Trei prasnice în preț de 25 cor. În numele poporului din Ociliș-mic aduc și pe această cate numiților donatori cele mai caldureose mulțămite, rugând pe bunul Dzeu ca să primească jertfa adusă la altarul Domnului în jertfelnicul Său cel mai pe sus de ceruri și bunurilor dăruitori să le răsplătească însușit, dăruidu-le fericire pământească și cerească. Ociliș-mic, în 26 Martie 1907. Sibiu. Sănuș, paroh gr. ort.

Nr. 442-1907. [89] 3-3

Publicare de licitație.

Prin aceasta se publică cumcă în 22 Aprilie 1907 la 3½ ore d. a. se va ținea licitațiune publică în cancelaria comunală din Sadu pentru vânzarea la 6319 m³ lemne de foc de fag, și 1294 m³ lemne de foc din crace, prețuite de experți, aflătoare în tăeturile de pădure a comunei Sadu de pe anul 1906 și 1907 din „Valea Plaiului“ la o depărtare de 5 km. de comuna Sadu.

Prețul de strigare este de 6836 cor. 60 fil.

Vadiu de 684 cor.

Oferte în scris, provăzute cu vadiu încă se primesc; iar oferte ulterioare nu se vor lua în conzi- derare.

Condițiunile de licitare se pot vedea la Primăria comunală din Sadu și la curatoratul din pădure din Nagy-Talmács.

Sadu, la 5 Aprilie 1907.

Primăria comunală.

Un funcționar

dispunând de câteva ore libere peste zi, e aplicat a propune: **Contabilitatea dublă de bancă sau comerțului prin corespondențe** (scrisori). Condițiuni favorabile. A se adresa la redacțiunea acestui ziar, eventual postrestant sub: „Contabilitate“ Sibiu. [91] 2-3

Pentru domnii preoți!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu părăți tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conține 200 fol.

Prețul **6.60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Biblioteca

„Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiu.“

La librăria arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare următoarele cărți:

- Nr. 1. Ținerea vitelor, de E. Brote K — 24
- „ 2. Trifoiul, de Eugen Brote „ — 24
- „ 3. Prăsirea pomilor, de D. Comșa „ — 24
- „ 4. Legea veterinară, de învățătorul Muntean „ — 80
- „ 5. Insoțirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote „ 1-60
- „ 6. Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu „ — 70
- „ 7. Statutele tovarășilor agricole „ —
- „ 8. Statutele însoțirilor de credit (Raiffeisen) „ —
- „ 9. Povețe pentru stârpirea gâncacilor de Maiu „ — 10
- „ 10. Darea pe vinuri și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vii „ —
- „ 11. Povețe pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredelesc mugurii „ — 10
- „ 12. Scurtă povățuire la stârpirea șoarecilor de câmp „ — 10
- „ 13. Cum să îmblățim orzul de bere „ — 18

Preț redus!

Țara noastră. descrierea pârților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de 1 cor. (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la **Librăria arhidiecezană din Sibiu** (Nagyszeben).

Sfânta
Evangelie

Tipărită cu litere latine în **Tipografia arhidiecezană**, cu binecuvântarea Inaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit

Ioan Mețianu.

Se află de vânzare în **Librăria arhidiecezană** din Sibiu—Nagyszeben, cu următoarele prețuri:

- 1. Nelegată cu . . . . . K 15—
- 2. În legătură de piele roșie deschisă, tăietură galbină, colțuri încadrate simplu și în mijloc cu cruce, de amândouă părțile, veritabil aurită, cu copcii . . . . . „ 25—
- 3. În legătură roșie fină, piele de chagrin, tăietura aurită, colțurile cu evangeliștii, la mijloc înainte „Nașterea Mântuitorului“, la mijloc în dos „Restignirea“, pe amândouă părțile bogat aurită, cu două copcii tari de metal aurite . . . . . „ 35—
- 4. Legătură în pliuș, fin de mătăasă, icoanele de email, încadrate de metal, aurită, cu cutie solidă, căptușită pe dinlăuntru cu mătăasă:
  - a) cu patru icoane în colțuri și una la mijloc . . . . . „ 100—
  - b) cu opt icoane în colțuri și una la mijloc . . . . . „ 125—
  - c) cu opt icoane în colțuri și una la mijloc . . . . . „ 140—

Administrația
Tipografiei arhidiecezane.

Prin **Librăria arhidiecezană** din Sibiu se pot procura icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

- Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane, fine 27.40 cor., foarte fine 39.20 cor.
  - Mărimea 63/79 cm, simple 27.40 cor., fine 39.20 cor., foarte fine 48.40 cor.
  - Mărimea 74/100 cm, simple 39.20 cor., fine 48.40 cor., foarte fine 70 cor.
  - Mărimea 82/120 cm, simple 48.40 cor., fine 70 cor., foarte fine 98 cor.
  - Mărimea 110/140 cm, simple 67.20 cor., fine 89.60 cor., foarte fine 117.60 cor.
- Efectuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătăasă: mărimea 72/114 cm 128.80 cor.; 72/100 cm 90 cor.; 55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătăasă 72/100 cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecezană**

Cea mai renumită bere

din
fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.
în **Köbánya (Streinbruch)**
se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depozitul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

Sibiu — Nagyszeben.

[76] 12—

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiu se pot procura următoarele cărți mai nou apărute:

- Aslan Edg.: Fiica lui Radu cel frumos, 2.50 c.
- Agârbiceanu Ioan: De'a țară, 1.50 cor.
- Bârsan Z.: Ramuri, 1.50 cor.
- Brătescu-Voinesti I.: Nuvele și schițe, 1.50 c.
- Beldiceanu N. N.: Chipuri dela maha'la, 1.50 c.
- Boureaunul E.: Povestiri din copilării, 1.50 c.
- Carmen Sylva: Valuri alinate, traducere de G. Coșbuc, 1.50 cor.
- Pe Dunăre, 1 cor.
- În luncă, 1 cor.
- Coșbuc G.: Koltémények, fordította Reva, 1.50 cor.
- Cunțan Maria: Poezii, 1.25 cor.
- Chendi Ilarie: Foiletoane, 2.50 cor.
- Preludii, ediția II, 2.50 cor.
- Fragmente, 2.50 cor.
- Delatissima Cornelia Ioana: 100 basme și istorioare pentru copii, 2.50 cor.
- Gâdei: Rașii și țărâtimea românească, partea I—III à 30 fileri.
- Emilgar-Gârleanu Em.: Bătrânii, schițe din viața boerilor moldoveni, 1.50 cor.
- Farago Elena (Fatma): Versuri, 1.50 cor.
- Fiammarion C.: Tainele cerului, traducere de H. G. Lecca, 1.50 cor.
- Gorun Ion: Taina a șasa, 1.50 cor.
- Genlis dna de: Povestiri morale pentru tinerime, 1.50 cor.
- Grigorowitza Em.: Chipuri și graiuri din Bucovina, 2.50 cor.
- Hodoș Constanța: Frumos! nuvele, 1.50 cor.
- Ionescu Gh. C.: Note de drum, 75 fil.
- Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri și icoane, trei volume à 2.50 c.r.
- Scrisori și inscripții ardelenice și maramurășene 4 cor.
- Inscriptii din bisericile României 5 cor.
- Gânduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul, 1.50 cor.
- Neamul românesc în Bucovina, 2.50 cor.
- Ștefan cel Mare și Mihaiu Viteazul, ca întemeietori ai bisericii Românilor d n Ardeal, 50 fil.
- Drumuri și orașe din România, 2.50 cor.
- Pe drumuri depărtate, note de călătorie, 1.50 cor.
- Cuvinte adevărate 2.50 cor.
- Lupta pentru limba românească, 1 cor.
- Sute și mănăstiri din România, 2.50 cor.
- Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume à 2.50 cor.
- Ioșif St. O.: Credințe (poezii), 1.50 cor.
- Din zile mari, 2 cor.
- Ion Manolache-Holda: Fețe, nuvele, 1.50 cor.
- Jules Brun și N. Papahagi: Moșneagul dela Munte, roman, 1.50 cor.
- Livescu Florea Marin: Nu se cuvine, regulile practice de bunăcuviință între oameni, 1.50 cor.
- Lecca Haralamb G.: Poezii, 1.50 cor.
- Moruzi D. C. Rușii și Români cu o prefață, de N. Iorga 1.50 cor.
- Nădejde Sofia: Robia banului, roman, 2 cor.
- Pop Vasile: Domnița Viorica, roman din viața de azi, 2 cor.
- Râs și plâns, schițe umoristice și nuvele, 1.50 cor.
- Popovici Aurel C.: Vorbe înțelepte, 1.50 cor.
- Petra Petrescu N.: Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, 1.50 cor.
- Paul Augustin: Intre Someș și Prut, schițe, impresii, amintiri, 1.50 cor.
- Rutenisarea Bucovinei și cauzele desnaționalizării poporului român, după date autentice, de Un Bucovinean, 3.50 cor.
- Sadoveanu M.: Povestiri, ed. II, 1.50 cor.
- Șoimii, roman, 1.50 cor.
- Dureri înăbușite, operă premiată de Academia română, 2 cor.
- Crășma lui Moș-Precu, 2 cor.
- Povestiri din războiu, 2 cor.
- Floare-ofilă, roman, 2 cor.
- Amintirile Căpraruului Gheorghită, 2 cor.
- Sandu Aldea C.: Drum și popas, note de drum și schițe, 1.25 cor.
- În urma plugului, 1.50 cor.
- Scrob Carol: Rouă și brumă (poezii), 1.50 c.
- Stavici Ion: Din bătrâni, narațiune istorică, 2 volume à 2.50 cor.
- Mara, roman 2.50 cor.
- Teodoru A. Gh.: Din viața marinarului, nuvele 1.50 cor.
- Vodă George: Moartea regelui Decebal, tragedie în cinci acte 3 cor.

Avis domnilor învățători!

Dela **Librăria arhidiecezană** se pot procura **Tabelele de intuițiune Hölzel**, adică cele patru anotimpuri și casa țărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu bețișoare sus și jos à **8.60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu bețișoare **43 cor.**, plus porto 92 fileri.